

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Censvra Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis, In
Librum cui titulus est: La Défense de l'authorité de N. S.
P. le Pape, ..., contre les erreurs de ce temps, Par Iacques
De Vernant, à Mets, 1658**

Université <Paris> / Faculté de Théologie

Parisiis, 1665

Appel au futur Concile, par le Procureur General. Extrait des Registres de
Parlement, de l'an 1551.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14744

à quibuscunq̄ue censuris Ecclesiasticis, & alijs gravaminibus illatis & inferendis, Acta & Apostolos petendum, summittendum & inhibendum, protestandum, & aliàs faciendum quæ veris appellationibus facienda incumbunt, & ulterius in casu præmissio eidem Summo Pontifici supplicandum, quatenus in sequendo decreta generalium Conciliorum Pisani, Constantiensis, & Basileensis, quæ inter alia decreverunt, quòd de decennio in decennium ad minùs Concilium generale in Ecclesiâ sanctâ Dei celebraretur, nullumque fuerit, quadraginta anni sunt effluxi, celebratum Concilium generale, dignetur mandare, convocari, & teneri facere generale Concilium universalis Ecclesiæ, in aliquo loco tuto, decenti & convenienti, proiit per addicta decreta ordinatum extitit, pro bono, utilitate, tuitione, & conservatione fidei Catholicæ, Ecclesiæ orthodoxæ, ac totius Religionis Christianæ, & pro reformatione debitâ Ecclesiæ, & ministrorum illius, in capite & in membris, & in alijs debitis & melioribus finibus; quòd ipse Summus Pontifex velit interesse, & præsidere in dicto Concilio generali in propriâ personâ, si fieri potest; sin autem, per suos solemnes legatos, potestatem debitam habentes & deferentes cum intimatione.

Ex appellatione Universitatis Parisiensis, pro libertate Ecclesiæ, & Ecclesiasticorum immunitatibus, factâ sub Innocentio octavo, anno 1401.

A sanctissimo Domino nostro Papâ Innocentio octavo minùs debitè consulto, ad se ipsum meliùs consulendum, & ad sanctam sedem Apostolicam, etiam meliùs consulendam, nec non ad Sacro-Sanctam Synodum universalem celebrandum, illumque vel illos, ad quem seu ad quos de jure provocare & appellare nobis licet, in his scriptis, tam pro nobis, quàm pro nostris adhærentibus, & adhæsuris, quàm etiam pro vicarijs dictorum magistrorum, doctorum & scholarium, eorumque in Beneficijs divinis deservientium, provocamus & appellamus: protestantes, nominibus quibus supra, de prædictis sententiarum & censurarum nullitate, iuxta canonicas sanctiones, submittentes tamen omnia iudicio universalis Ecclesiæ Concilij, ad quod super omnibus præmissis habere recursum intendit præfata universitas.

Appel au futur Concile, par le Procureur General.

Extrait des Registres de Parlement, de l'an 1551.

CE jourd'huy sont venus en la Cour les Gens du Roy, lesquels par Maître Pierre Seguier Advocat dudit Seigneur, ont dit, que suivant le commandement du Roy, son Procureur General avoit interjetté un appel de toutes & chacunes les Entreprises, Interdits, Censures & Fulminations quelconques faites ou à faire par Nostre Saint Pere le Pape, tant à l'encontre du Roy que de ses Sujets, pays, terres, Seigneuries, avec protestation de son appel relever au futur Concile universel, ainsi qu'il est plus à plain contenu par l'acte dudit appel qu'ils ont présenté à ladite Cour, & requis estre enregistré en icelle en un registre secret, Ce qui a esté ordonné par icelle Cour.

Na-

Navarrus in cap. novit. nota. 3. num. 14. de judicijs, & idem Martinus Navarrus de Pœnitentiâ, dist. 5. pag. 492. Col. 2. num. 32. ex hac conclusione primò inferitur, Pontificem Rom. ad confitendum sua peccata teneri: quia divinâ lege obligatur. Quamvis verum sit non ligari per caput illud, omnis: & ita non teneri ad solutè ad confidendum semel in anno. Quod etiam sensit Io. Andr. & Felinus. Quod procedit tenendo illam, quam plerosque omnes Italos audio tenere opinionem, quamque magnis viribus probare actuari conatur Thomas à Vio, scilicet Papam esse suprâ Concilium: nam si teneremus alteram sententiam, quam schola Parisiensis cum totâ ferè Galliâ sequitur, Concilium universale suprâ Papam esse: & adeo quidem sequitur, ut Iacobus Almain. Scribens in hoc ipso articulo dixerit, cum qui contrarium assereret in Franciâ hæreticum judicatum iri. Diceremus, ut ait ille, Romanum Pontificem statuto Conciliorum ligari, ac proindè ad illud caput, omnis, servandum tueri, &c.

Iacobi de Paradiso Carthusiani Collectum de autoritate Ecclesie.

Quod quàm verum sit, nullus ignorat, nisi inexpertus temporum præteritorum. Clarè enim probat hoc tragedia, nostris temporibus in Basiliensi Concilio prædicata: quod hi norunt, qui rem oculis subjecerunt, & ex hoc ortum est vulnus, nescio quando curabile, contrâ autoritatem Conciliorum generalium, ut abscedentibus Papâ aut suis præsentibus, à loco Concilij, vel differentiâ exortâ inter partes ejusdem, censeatur Concilium dissolutum: resideatque in personam Papæ; de plenitudine potestatis, autoritas dissolvendi aut transferendi generalia Concilia, Put. Eugenius olim Papa de ann. Dom. 1337. fecisse comprobatur. Hocque venenum offusum est per eum in Ecclesiam, per adversarios Conciliorum, indelebiter observandum, & literis aureis in gestis Conciliorum annotandum: adque refugium habebunt, ut fulcimentum sui erroris, ut subterfugere valeant correptionem & reformationem: ita ut etiam modernis temporibus frontosè aliarum scientiarum viti dogmatizare audeant, in quolibet Papa residere plenitudinem potestatis, non solum super quolibet membro singulari Ecclesie, sed & super totam Ecclesiam conciliariter congregatam, ad libitum ipsius disponendi, decretandi, dissolvendi, transferendi, corrigendi, authorisandi, ut nullusei audeat dicere, cur ita facis: & sic totaliter nituntur suffocare autoritatem Conciliorum, contrâ decretationem ab omnibus acceptam, in Constantiensi, Basileensi, generalibus Concilijs publicè promulgatam. Et contrâ pragmaticam sanctionem super hoc editam, atque factam. Talesque sic dogmatizantes, & eis consentientes, arbitrantur se obsequium præstare Romanis Pontificibus, sed non advertunt, quantum saluti adversantur eorundem. Nam saluberrimam misericordiam & medicinam ejusdem proscindunt. Scilicet fraternam correptionem: & capiti Ecclesie morbido non patiuntur adhibere medelam: quod quanta sit crudelitatis, nemo sanus ignorat, ut August. testatur in Regulâ suâ. Si enim singulis membris medicina est parata, cur capiti denegatur? cum hoc magis indigeat sanatione, quàm alia: quia eo ægrotante, omnia membra ægrotare videntur.

Nisi fortè quis insaniùs ad hunc errorem prorumperet, quòd diceret Papam impeccabilem & indeviabilem, quasi jam extrà terminum viatorum volentes cum collocare, non recensent Petrum primum Papam fuisse reprehensum à Paulo, uno singulari, & sibi inferiore, ad Gal. 2. & Ecclesiastica historia, & speculum historiale, & certa ac indubitata experientia manifestat, cum & in fide & moribus, similem esse posse cæteris peccatorem ex vertibilitate liberi arbitrij nondum confirmati. Auferre igitur à Papà correctionem, imò potestatem deponendi, est maximæ impietatis: & ipsum statuerè in plenâ audaciâ peccandi, & per consequens furioso gladium dare, ut seipsum sine resistentiâ interimat. Mittunt igitur Papam in foveam damnationis, & cum eo damnantur, quòd eum subesse Ecclesiæ universalis correctioni contradicunt. Quo igitur pacto talis universalem Ecclesiam solus reformare valeat, quòd & ipse infirmitati subjectus est, indigens per se reformari? ut pono, quòd sit aliquis talis. Et quomodò filius Ecclesiæ censerì potest, quòd matri suæ obedire contemnit, & quem Ecclesia corrigere pro suis excessibus non potest? & si non filius Ecclesiæ, quomodò hæres promissionum Ecclesiæ per Christum factæ? prorsùs enim se ab hæreditate paternâ alienum pronunciat, quum se filium Ecclesiæ negat. Ponere igitur se suprâ totam Ecclesiam, aut suprâ generalia Concilia legitimè, universalem Ecclesiam representantem, non est aliud quàm totam spem reformationis Ecclesiæ auferre, & uni homini peccabili se committere, quòd & se & Ecclesiam per devia erroris ducere potest. Inde infertur hoc inconveniens, quòd Christus Ecclesiæ suæ, post suam ascensionem insufficienter providit, committens eam uni, quòd eam in damnationem inducere potest: pro quâ & ejus salute ipse de cælo descendens, proprium sanguinem fudit, & animam suam ponere dignatus est in mortem.

Aneas Sylvius de gestis Concilij Basileensis lib. 1. sect. 11.

Opinio sicut jam liquet omnium mortuorum est, si opinio vocari debet quæ idoneis confirmatur authoribus, quia Romanus Pontifex universali Ecclesiæ subjectus existit, neque hoc viventes negare audent. Illud autem apud aliquos revocatur in dubium, an id quòque de generali Concilio credi oporteat. Sicut enim aliqui sive avidi gloriæ, sive quod adulando præmia expectant qui peregrinas quasdam & omnino Novas prædicare doctrinas cœperunt ipsumque Summum Pontificem, ex jurisdictione sacri Concilij demere non verentur: excœcavit namque illos ambitio à quâ non solum modernum sed omnia vsque in hanc diem schismata suborta reperiuntur; quorum alius clamat subditorum facta judicari à Papa, Romanum vero Pontificem solius Dei reservari arbitrio. Alius dicit quia primam sedem nemo judicabit, alius asserit directionem Summorum Pontificum sibi Dominum reservasse. Nec considerant miseri quia quæ prædicant tantopere mala, aut ipsorum Summorum Pontificum sunt suas simbrias extendentium, aut illorum qui eis adulantur.

Almainus de dominio naturali, civili, & Ecclesiastico ex tract. Potestas major est virtute in Ecclesiâ, quàm in Papâ.

Probatur nunc, quod sit majus extensivè in Ecclesiâ, quàm in Summo Pontifice, nam in Ecclesiâ est ad instituendum Summum Pontificem, aut ejus institutionem aliquibus committendam, sicut commisit Dominis Cardinalibus, non autem sic est in Summo Pontifice. Secundò est in Ecclesiâ ad arctandum usum potestatis in Summo Pontifice, si eâ utatur non in ædificationem Ecclesiæ, juxtà illud Salvatoris, si scandalizaverit te oculus tuus, erue eum à te, quantum ad usum, dicit glossa, quemadmodum arctavit in mandatis, & reservationibus, &c. Sed in Summo Pontifice non est ad arctandum usum illius potestatis in successore sequenti, cum par in parem non habeat imperium. Tertio, est Ecclesia suprâ Summum Pontificem, non solum in materiâ fidei, sed in singulis, ut tenet Ioannes Patriarcha Antiochenus in tract. de istâ materiâ, quod etiam concedit glossa in Can. Si Papa. dist. 40. in peccatis scandalizantibus totam Ecclesiam.

Almainus de auctoritate Ecclesie cap. 7

Istis suppositis, pono hanc propositionem contrâ Magistrum Thomam, cap. 17. sui tractatus, Ecclesia sive Concilium generale, est in hâc potestate Summo Pontifice superior, & quamvis ista propositio sit per sacra Concilia Constantiense & Basileense determinata, ita quòd sicut sacrum Evangelium foret veneranda, quia tamen illa Concilia, pro tempore determinationis, nullius existimat vigoris; contrâ eum procedam aliâ viâ, primò ostendendo hanc propositionem non esse fictionem novam, ut dicit ille Doctor, sed antiquam Doctorum sententiam, Augustinus in Epistolâ ad Glorium, Eleusium, & Felicem Grammaticum, & cæteros, quæ est 162. inter Epistolas, commemorat de depositione Cæciliani Carthaginensis Episcopi, ab Episcopis Africanis injustè factâ, qui videntes orbem communicare cum Cæciliano, & non cum eo quem instituerant; nec non à transmarinis Ecclesijs (quæ in ordine ad nos sunt citrâ marinæ) ad Cæcilianum communicatorias litteras transmitti; elegerunt (dicit Augustinus) ut fertur propter duas causas agere causam cum Cæciliano apud Melchiam Episcopum Romanum, & transmarinos Episcopos, parati ad utrumque, ut si eum potuissent quâcumque versutiâ falsæ criminationis evincere, satiarent plenissimè cupiditatem suam: si autem non possent, in eâdem quidem perversitate durarent, sed jam tamen quasi haberent quod dicerent, malos iudices se esse perspectos, quimos est omnium malorum litigatorum, cum fuerint etiam manifestâ veritate superati, & statim subdit ad propositum, quasi non eis ad hoc dici posset, & justissimè dici: ecce putemus illos Episcopos qui Romæ judicarunt non bonos iudices fuisse, restabat adhuc plenarium universæ Ecclesiæ Concilium, ubi etiam cum ipsis Iudicibus causa potest agitari, ut si malè judicasse convicti essent, eorum sententiæ solverentur. Ex quibus verbis, manifestè sequuntur duo, primum, quod non solum à sententiâ Summi Pontificis, verum etiam à sententiâ Summi Pontificis & Concilij particularis ad universale Concilium appellari potest: Secundum est, quòd ab universali Concilio, sententiâ Summi Pontificis & Concilij particularis solui potest: Legat igitur & perlegat, & iterum relegat illam Epistolam, & non dicet fictionem esse novam Ioannis

de Gersonio, sed antiquam Augustini veritatem.

Secundò probatur, nam in VIII. Concilio Canon. 21. qui incipit, *definimus neminem prorsùs, cujus pars habetur 22. dist. Can. definimus, dicitur, universalis Synodus cum convenienti reverentiâ quamlibet quæstionem de Romanorum Sede exortam audire tenetur, & in eâ proficere, non tamen audacter sententiam in Romanum Pontificem dicere.* Ecce, quod licet Concilium omnem quæstionem de Romanâ Sede definire habeat, id tamen cum reverentiâ, propter ejus primatiam facere debet, & hoc notissimum est ad majorem spectare auctoritatem.

Tertidat guitur auctoritate Damasi Papæ, quæ ponitur inter Epistolas Ambrosij, Epist. 72. in libris impressis, ubi deputati à Concilio Capuensi, ad cognoscendum de Bonoso Episcopo in aliquibus accusato, sententiam sciscitanti sunt à Damaso Papâ, ex Concilio Ambrosij, ut patet Epist. 72. Et ita respondet Damasus: sed cum hujusmodi fuerit Concilij Capuensis judicium, ut finitimi Bonoso Episcopo atque ejus accusatoribus iudices tribuerentur, & præcipuè Macedones, qui cum Episc. Theffalonicensi de ejus factis cognoscerent, Advertimus quod nobis judicandi forma competere non possit: nam si integra esset hodie Synodus, rectè de his quæ vestrorum scriptorum comprehendit series decerneremus. Vestrum est igitur, qui hoc respexistis judicium, sententiam ferre de omnibus, nec refugiendi, aut elabendi accusatoribus vel accusato copiam dare, vicem enim Synodi recepistis quos ad examinandum Synodus elegit. Ecce quod Damasus Papa dicit se non posse de illâ causâ cognoscere, de quâ posset, si Synodus adhuc esset integra, id est, non commisisset alijs judicium, & quod illa verba non sint Ambrosij, patet ex sequentibus, subditur enim deinde: cum Episcopus Bonosus, post judicium, misisset ad fratrem nostrum Ambrosium, qui ejus sententiam consuleret interdictam sibi Ecclesiam irrumpere atque ingredi, responsum est ei quod nihil temerandum foret, sed omnia modestè, patienter, ordine gerenda, neque contrà sententiam vestram tentandum aliquid, ut quod videretur vobis justitiæ convenire statueritis, quibus hanc Synodus dederit auctoritatem: hoc de se non dixisset Ambrosius. Sequitur iterùm idèd primum est ut ij judicent quibus judicandi facultas est data, vos enim ut scripsimus, Synodi vice decernitis, nos quasi ex Synodi auctoritate judicare non convenit. Et his manifestè patet Damasum Papam, non solum concessum, Concilium esse eò superiùs in judicando, sed & ipsos deputatos per Concilium in eâ causâ in qua deputati sunt.

Almainus de auctoritate Eccl. cap. 10.

Secunda propositio, Concilium universale in his quæ fidei sunt, errare non potest, & sic ad ipsum ultima fidei decisio spectat. Quod non possit in his quæ fidei sunt errare, patet, quia specialiter dirigitur à Spiritu Sancto, qui juxtà promissum Christi, omnem veritatem docet. Vnde & in conclusione Concilij Apostolorum Actuum 15. dixerunt Apostoli, visum est Spiritui Sancto & nobis, præponentes Spiritum Sanctum tanquam præsentem & specialem directorem Concilij; & non dixerunt visum est Petro & nobis, & istam con-

clusionem satis inuuisse videtur Augustinus, cum inquit, Evangelio non crederem, nisi ad hoc me cogeret Ecclesie auctoritas. Non enim plus teneret credere Evangelio Ioannis quam Evangelio Gamalielis, nisi quia hunc recipit Ecclesia & non istum, Vnde & in VII. Synodo, ut patet 16. dist. Can. placuit, dicitur placuit huic Sancte Synodo, ut amodo confirmata & rata sint Canonum Apostolorum 85. capitula. Quid autem intelligat per capitula, videatur disputatio glossae, & hanc indeviabilitatem a fide possumus deducere ex dicto Christi, cum dicit Apostolis: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Non enim intelligi potest illud de Apostolis in personis eorum, cum non erant usque ad consummationem saeculi victuri, sed in eorum successoribus, nec hoc alicui certo ex successoribus promittit Christus, sed collectioni: Concilium enim generale verè representat Concilium Apostolorum & seniorum. Ista conclusio iterum patet ex alio, non fatetur quilibet Christianus se credere in unam sanctam Ecclesiam Catholicam, & sic eadem, eorum quae sunt fidei ultima decisio spectabit. Cum enim Papa fatetur se credere in unam sanctam Ecclesiam, non intelligit quod credat semetipsum. Et tanta creditur assistentia Spiritus Sancti Concilio generali, ut non solum ipsum indeviabiliter sententiet de fide, sed etiam aliqua personae assistentes Concilio ingenuè confessae sunt & scripserunt Concilium esse superius ad Summum Pontificem; dissoluto verò Concilio, quia non amplius eis assistebat Spiritus veritatis, in oppositum ceciderunt errorem, ut patet de Panormitano, in duobus ejus tractatibus, quorum unum composuit in Concilio Basileensi, alterum post Concilium: primus intulatur, de potestate Concilij & Papae, secundus, de depositione Eugenij.

Almainus de potestate Ecclesiast. & Laicâ.

Resolutio scholae Parisiensis & Ecclesiae Gallicanae est, in omnibus actibus jurisdictionis, Papam subesse Concilio.

Quantum ad ista est conclusio quam tenent omnes Doctores Parisienses, & Galli, quod potestas Papae est subiecta potestati Concilij: & dico primò, quod quantum ad originem seu institutionem, potestas Papae non est supra Concilium, neque è diverso, quia utraque immediatè est à Christo instituta, ergò quantum ad hoc, una non est super aliam, neque una dependet de alterâ. Sed dicunt communiter omnes Doctores Parisienses, quod potestas Papae est sub potestate Concilij quantum ad hoc quod Concilium potest certis legibus Papam arctare, ita quod teneatur Papa iudicare secundum leges & constitutiones à Concilio latas, & quantum ad hoc est expressa determinatio Concilij Constantiensis & Basileensis, quod Concilium in Spiritu Sancto congregatum, universalem Ecclesiam representans, immediatè habeat à Christo potestatem, cui omnis Christianus, etiam in Papali dignitate constitutus obedire tenetur. Ergò Concilium potest Papam certis legibus arctare, &c. Et isto modo quantum ad collationes beneficiorum, est arctata potestas Papae in regno Franciae, neque potest sibi ea reservare amplius, ergò quantum ad ista, est ei data certa lex, & si faciat contrâ, ejus sententia erit nulla: & apparentia est in istâ opinione. Nam quaecumque sunt duae po-

testates ejusdem generis, & una est deviabilis, & altera non, potestas quæ est in supposito deviabili, debet dirigi secundum potestatem indeviabilem. Sed quilibet Papa est deviabilis, & Concilium generale ritè congregatum est indeviabile. Ergò potestas Papæ debet dirigi secundum dispositionem Concilij generalis. Apparentia est maxima in majore: sed minor est vera, nam Papa potest deviare, imò potest hæreticari, est enim homo non confirmatus in gratiâ, & remanet æqualiter peccator sicut prius. Quod autem Concilium ritè congregatum non possit errare, patet, semper enim dirigitur specialiter à Spiritu Sancto, quantum ad exercitium potestatis suæ, & idè non potest errare, secundum id, secundum quod dirigitur, igitur, &c. patet major Actuum 13. Visum est Spiritui Sancto & nobis, præponitur Spiritus Sanctus quasi regens Concilium, & gubernans, ergò signum est quod Spiritus Sanctus semper regit & gubernat Concilium; ergò ratione indeviabilitatis nituntur ostendere quòd Concilium sit supra Papam, quantum ad istud, quod est de ratione superioris potestatis, certis legibus posse arctare inferiorem.

Quantum ad aliud, quod est de ratione superioris potestatis, quod licet ab inferiori ad eum appellare qui superiorem habet auctoritatem, videtur satis manifestum, quod licet à Papâ est deviabilis, & Concilium non potest errare, ergò quantum ad hoc, apparet Papam esse inferiorem.

Quantum verò ad aliud, videlicet quod potestas superior potest inferiorem judicare, utrum scilicet ipsum Concilium possit Papam judicare aut deponere à Papali dignitate, & alium instituere: dico quantum ad hoc quòd Concilium est supra Papam, & ipsum judicare potest & habet auctoritatem immediatè à Christo, & est maxima apparentia, cum Papa sit defectibilis, quòd possit ab ipso Concilio pro erratis puniri.

Ioannes Major, de auctoritate Ecclesie,

Disputatio, an Papa subditus sit fraternæ correctioni, & Concilio universali.

Tertiò. Arguitur non solum à Summo Pontifice, sed à Summo Pontifice cum particulari Ecclesiâ, potest appellari ad Concilium sive universalem Ecclesiam; & sententiâ Summi Pontificis, & Concilii particularis, potest solui ab universali Concilio: igitur universale Concilium est super Romanum Pontificem. Antecedens patet ex Epistolâ Augustini ad Glorium, Eleusium, & Felicem Grammaticum, Epistolâ est 162. in ordine Epistolarum, illic mentionem facit de depositione Cæciliani Episcopi Carthaginensis, ab Episcopis Africanis injustè factâ, quod videntes orbem communicare cum Cæciliano, & non cum eo quem instituerant, & cum agerent causam cum Melchiade Episcopo Romano, quatenus eorum sententiam confirmaret, & condemnati fuissent à Melchiade, dicit Augustinus ad propositum, quasi non eis ad hoc dici posset & justissimè dici, ecce putemus illos Episcopos qui Romæ judicarunt, non bonos Iudices fuisse, restabat adhuc plenum Ecclesiæ universalis Concilium, ubi etiam cum ipsis Iudicibus causa posset agitari, ut si malè judicasse convicti essent, eorum sententiæ solverentur. Istud etiam con-

firmatur auctoritate Augustini Psalmo 106. dicentis, sunt enim quædam à Domino, quæ ad Apostolum Petrum propterea pertinere videantur, nec habent tamen illustrem intellectum, nisi cum referuntur ad Ecclesiam, cujus ille cognoscitur in figurâ gestasse personam, propter primatum quem in discipulis habuit; sicut illud, Tibi dabo claves regni Cælorum; & similia hujusmodi: hoc ex Augustino superius allegavimus in cap. 16. dicente 1. retractionum, dixi in quodam loco de Apostolo Petro, quòd in illo tanquam in petrâ ædificata est Ecclesia, sed scio me postea sæpissimè sic exposuisse quòd à Domino dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, ut super hanc intelligeret quam confessus est Petrus dicens: Tu es Christus Filius Dei vivi, &c. ut in 16. capite dicimus. Idem Augustinus sermone 15. de Apostolis Petro & Paulo dicit, Tibi dabo claves regni Cælorum, per hoc unitati & universali Ecclesiæ claves dedit. Et libro 2. quæstionum veteris & novi testamenti, quæst. 78. post multa verba sic ait, Has autem claves non homo unus, sed unitas accepit Ecclesiæ: Et August. in libro de agone Christiano, reprobatur errorem eorum qui dicunt claves Ecclesiæ esse datas soli Petro & non Ecclesiæ. Istud expressè tenet Hieronymus in Commentario suo Matthæi 16. & Rabanus ait, hæc autem ligandi atque solvendi potestas, quamvis soli Petro data videatur, tamen cæteris Apostolis datur.

Tostatus Commentarijs in cap. 18. Matthæi quæstione decima octava.

Quædam personæ sunt, quarum delicta non sufficit denunciari alicui Ecclesiæ particulari: idèd nulla particularis Ecclesia potest judicare de eo, etiam quantum ad hæresim, sed necesse est recurri ad Ecclesiam universalem cujus Papa est filius, licet sit præcipuus filiorum: nam in eâ regnat, & in Sacramentis, quæ intrâ ipsam sunt justificatur & proficit.

Idem cap. sexagesimo nono defensorij.

Christus constituit supremum Tribunal in Ecclesiâ in sacro Concilio etiam supra Papam, & non solum in pertinentibus ad fidem, sed etiam quantum ad actiones: quæ omnia patent manifestissimè, ex illo verbo Domini Matth. 18. Si peccaverit in te frater tuus, corripe illum inter te & ipsum solum: quòd si nec te audierit, dic Ecclesiæ, & si non audierit Ecclesiam, sit tibi quasi ethnicus & publicanus.

Alphonsus à Castro Ordinis Minorum cap. 8. sect. 1.

At cum Concilia generalia universalem Ecclesiam repræsentent, colligitur illa habere potestatem diffiniendi in his rebus quæ ad fidem attinent, Sedes autem Apostolica quoniam Ecclesia tanquam caput repræsentat primum post Concilia generalia in diffiniendo tenet locum.

Monsieur Pithou dans le traité des libertez de l'Eglise Gallicane.

La seconde particularité est, qu'encore que le Pape soit reconnu pour souverain es choses spirituelles: toutesfois en France la puissance absoluë & infinie n'a point de lieu, mais est retenuë & bornée par les Canons & reigles des anciens Conciles del'Eglise, receus en ce Royaume. *Es in hoc maxime consistit libertas Ecclesia Gallicana:* Comme en propres termes l'Université de Paris (qui garde, comme dit l'ancien Roman François, la clef de nostre

Chrétienté, & qui a esté jusques icy tres-soigneuse promotrice, & conservatrice de ces droits) fit dire & proposer en pleine Cour de Parlement, lors qu'elle s'opposa à la verification des Bulles de la legation du Cardinal d'Amboise.

De la seconde maxime depend ce que l'Eglise Gallicane a toujours tenu, que, combien que par la reigle Ecclesiastique, ou (comme dit saint Cyrille escrivant au Pape Celestin) par l'ancienne coûtume de toutes les Eglises, les Conciles Generaux ne se doivent assembler ny tenir sans le Pape, *clave non errante*, reconnu pour chef & premier de toute l'Eglise militante, & pere commun de tous les Chrétiens, & qu'il ne s'y doive rien conclure ny arrester sans luy & sans son autorité, toutesfois il n'est estimé estre par dessus le Concile universel, mais tenu aux Decrets & Arrests d'iceluy, comme aux commandemens de l'Eglise, Espouse de nostre Seigneur Iesus-Christ, laquelle est principalement representée par telle assemblée.

Des memoires dressez pour le Roy tres-Christien & l'Eglise Gallicane, par M. Capel.

CAR sous correction del'Eglise universelle, & protestations devant dites au commencement de ces presens Memoires, le Roy & ses sujets ne sont tenus d'obeir au Pape, ou à ses Officiers de Cour de Rome, en ce qu'ils voudroient faire contre le bien & estat universel del'Eglise, contre les saints decrets, determinations des Conciles & anciens Canons, contre la liberté, paix & tranquillité del'Eglise Gallicane, contre le bien public dudit Royaume & sujets, contre les saintes & anciennes constitutions, ordonnances, coûtumes, usances & determinations dudit Royaume, Eglises & Parlemens d'iceluy, pour les raisons qui ensuivent.

Primò, *parce que*, Licet Papa habeat plenitudinem potestatis, tamen si sine necessitate, aut communi utilitate discedat à jure sanctorum Patrum, aut contrà dispensar, non est fidelis dispensatio, sed crudelis dissipatio secundum Bernardum lib. 3. de Considerat.

Du discours de M. Guy Coquille, des droictz Ecclesiastiques, & libertez de l'Eglise Gallicane, & les raisons & moyens d'abus contre les Bulles decernées par le Pape Gregoire 14. contre la France. 1591.

OR le commun bruit est, & non toute fois bien certain à moy, que le Pape qui est de present a oütoyé certain monitoire avec censures pour commander à tous ceux de ce Royaume, de se retirer de l'obeissance du Roy qui est de present, qu'aucuns disent estre nommé par luy Henry jadis Seigneur de Bearn: Les autres disent Henry jadis Roy de Navarre, & dit-on qu'à la queue est la censure d'excommunication contre ceux qui n'obeiront dans certain temps prefix par le monitoire. Dés lors que j'en oüys le bruit, desirant me conserver, net & exempt des censures en ma conscience, sachant que